

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.588/2011/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. Molnár Zsolt ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. K. I. jogtanácsos ügyintézője mellett a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (címe) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen kártalanítás megfizetése iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 23.P.22.870/2010/13. számú, a 14. sorszámú kijavító végzéssel kijavított ítélete ellen az alperes részéről 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét megváltoztatja, és az alperes marasztalásának tőkeösszegét 1 159 036 (egymillió-egyszázötvenkilencezer-harminchat) Ft-ra leszállítja, a felperes által az alperes részére megfizetendő elsőfokú perköltség összegét pedig 167 050 (egyszázhatvanhétezer-ötven) Ft-ra felemeli.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 20 000 (húszezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperessel szemben felfegyverkezve, csoportosan elkövetett közösség tagja elleni erőszak bűntette miatt indult büntetőeljárás, melynek keretében 2009. november 19. napjától egy napig őrizetben, majd 2009. november 20. napjától 2010. április 28. napjáig előzetes letartóztatásban volt.

A Miskolci Városi Ügyészség a 2010. augusztus 3-án meghozott B.Fk.9627/2009/42-VI. szám alatti határozatával a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányságon 593/2009. bü. számon folyamatban lévő bűnügyben a nyomozást a felperessel szemben megszüntette.

A felperes korábban egy alkalommal volt büntetve lopás bűntette miatt, amelynek során a Miskolci Városi Bíróság hat hónap börtönbüntetésre ítélte, aminek végrehajtását kettő évre felfüggesztette.

A felperes keresetében az alperes 6 310 000 Ft kártalanítás megfizetésére való kötelezését kérte. Vagyoni kára körében havi 120 000 Ft jövedelem kiesést, valamint 150 000 Ft látogatási és csomagköltséget jelölt meg, nem vagyoni kárként 5 500 000 Ft-ot érvényesített a fogvatartása során elszenvedett fizikai és pszichikai sérülésekért. Utóbb kereseti kérelmét módosította, amely során vagyoni kára tekintetében 2009. november 20. napjától 2010. augusztus 3. napjáig terjedő időszakra vonatkozóan a kieső aktív korúak szociális ellátásának a megtérítését igényelte, a nem vagyoni kára vonatkozásában fenntartotta kérelmét.

Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte. Másodlagosan, a jogalap fennállása esetére a nem vagyoni kár összegének mérlegeléssel való megállapítását és a vagyoni követelés elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes az előzetes letartóztatással szükségképpen együttjáró, köztudomású hátrányokon túlmenően további releváns sérelmeket nem közölt. Utóbb a vagyoni kár tekintetében azt nem vitatta, hogy az aktív korúak ellátása 2009. novemberében 19 592 Ft összegben került kifizetésre, így abban a hónapban még 11 343 Ft összegű juttatás járt volna a felperes részére.

Az elsőfokú bíróság a 2011. június 7-én meghozott 13. sorszámú ítéletében - melyet a 14. sorszámú végzéssel javított ki - kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek tizenöt napon belül 1 959 036 Ft-ot, ezt meghaladóan pedig a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek tizenöt napon belül 100 000 Ft perköltséget, valamint megállapította, hogy a perben felmerült illetéket az állam viseli.

Határozatának indokolása szerint a Be. 580. §-a (1) bekezdésének I/c. pontja, valamint az 582. §-ának (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján az alperes kártalanításért való felelőssége fennáll.

A felperes nem vagyoni kárigényét az elsőfokú bíróság részben találta alaposnak. A követelés összezszerűsége vonatkozásában mérlegelési körébe vonta a 2009. november 19-étől őrizetben, majd 2009. november 20. napjától 2010. április 28. napjáig előzetes letartóztatásban töltött idő mértékét, továbbá azt a tényt, hogy a felperes a bűncselekmény elkövetését mindvégig tagadta. A szabadságelvonással rendszerint együtt járó hátránynak tekintette a pszichés megterhelést is jelentő fizikai kényelmetlenségeket, a börtönviszonyokra jellemző kényszerű összezárttságot és kiszolgáltatottságot. Értékelte továbbá, hogy a felperes ezen időszak alatt a három gyermekétől, valamint élettársától kényszerű elzárttságban volt. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a korabeli ár- és értékviszonyok, valamint az arányosság követelményének figyelembevételével 1 800 000 Ft nem vagyoni kártalanítás iránti igényt talált megalapozottnak a felperest ért terhek kompenzálására.

A vagyoni kártalanítási igények közül a 2009. november 19-ével megszüntetett aktív korúak ellátásának időarányos részében találta alaposnak a felperes keresetét, amelynek összegét 159 036 Ft-ban határozta meg, végül pedig a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján határozott a perköltség viseléséről.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását és a nem vagyoni kártalanítás összegének 1 000 000 Ft-ra történő

leszállítását kérte, továbbá igényt tartott a másodfokú eljárás során felmerült költségeinek a megtérítésére. Az elsőfokú bíróság által megítélt vagyoni kár összegét elfogadta. Fellebbezése indokaként előadta, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított marasztalási összeg lényegesen eltér az egységes és következetes ítélkezési gyakorlattól, a felperes ugyanis többlétsérelmet nem bizonyított és e vonatkozásban bizonyítási indítványt sem terjesztett elő. Sérelmezte az elsőfokú bíróság által hivatkozott fogvatartás időtartamát, az ugyanis nem közel hat hónap, hanem pontosan öt hónap és nyolc nap volt. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a követelés jogcímeként a Ptk. 339. §-át jelölte meg, ezért ennek a mellőzését kérte.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az alperest vagyoni kártalanítás megfizetésére és a kereset részbeni elutasítására vonatkozó első fokú ítéleti rendelkezést.

A nem vagyoni kárpótlás összegének leszállítására irányuló alperesi fellebbezést alaposnak találta, a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, azonban abból helytelen jogi következtetéseket vont le a felperes javára járó nem vagyoni kártalanítás tekintetében.

Az nem vitás, hogy a felperest a Be. 580. §-a (1) bekezdésének I/c) pontja alapján kártalanítás illeti meg az előzetes letartóztatásért, ugyanis a vele szemben elrendelt nyomozást megszüntették. A kártalanítást az állam köteles megfizetni a Be. 584. §-ának (4) bekezdése alapján, aminek módjára és mértékére a Be. 582. §-ának (1) bekezdése értelmében a Polgári Törvénykönyvnek a szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre vonatkozó rendelkezéseit az e törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerint aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni; mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A kártalanítás iránt indult perben - a kártérítés általános szabályaitól eltérően - az alperes helytállási kötelezettsége független a büntetőeljárást lefolytató szervek esetleges jogellenes és felróható magatartásától, ezért értelemszerűen kimentésre sem kerülhet sor. Tévesen hivatkozott ezért az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésére, hiszen az - ahogyan arra az alperes is utalt a fellebbezésében - a jogellenes és felróható magatartással okozati összefüggésben álló kár megtérítésére vonatkozó jogszabályi rendelkezést tartalmazza, míg a kártalanítás a jogalkalmazó hatóságok jogszerű magatartásával összefüggésben ért felperesi hátrányok kiküszöbölését szolgálja. A felperes keresete kártalanításra irányult, ezért a perbeli esetben a Ptk. 339. §-a nem alkalmazható, emiatt pedig az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítélete ötödik oldalának utolsó előtti bekezdését mellőzi, s egyben utal az ezzel összefüggő, a BDT. 2007/1514. szám alatt közzétett eseti döntéssel szemléltetett bírói gyakorlatra is.

Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában továbbá tévesen vette számba az őrizetben, majd az előzetes letartóztatásban töltött szabadságelvonás miatt a felperest ért nem vagyoni hátrányokat, mivel a Be. 580. §-ának (1) bekezdése szerint az alperest az őrizetben elszenvedett nem vagyoni hátrányokért nem terheli kártalanítási kötelezettség. A felperesnek kizárólag az előzetes letartóztatással okozati összefüggésben keletkezett kára miatt jár kártalanítás az alperestől, melynek időtartama az alperes által helyesen pontosított öt hónap és nyolc nap volt.

Az ítélet tábla osztotta azt az elsőfokú bírósági álláspontot, hogy adott esetben a felperest ért hátrányok nem haladják meg a fogvatartással szükségszerűen együtt járó, köztudomásúnak tekinthető fizikai és pszichikai terheket. A felperes ugyanis a szabadságelvonással rendszerint együtt járó hátrányoknál súlyosabb sérelmeket nem bizonyított. A Pp. 164. §-ának (1) bekezdéséből következően a felperest terhelte az a kötelezettség, hogy bizonyítsa: az általa hivatkozott, 2010. július 12. napjától fennálló magas vérnyomás betegség a büntetés-végrehajtási intézetben eltöltött idővel összefüggésben alakult ki. A felperes azonban e bizonyítási kötelezettségének nem tudott sikerrel eleget tenni, az általa 13. sorszámon csatolt, a háziorvos által kiállított terápiás lap ugyanis a fogvatartás és a betegség közötti okozati összefüggést önmagában nem igazolja. Többsérsélem hiányában pedig a nem vagyoni kártalanítás összegét az elsőfokú bíróság túlzott mértékben határozta meg. A perben feltárt valamennyi körülmény, ezen belül az ítélezési gyakorlat által kialakított mértékek mérlegelése alapján - a felperest ért nem vagyoni hátrányok kiküszöbölésére - az ítélet tábla 1 000 000 Ft nem vagyoni kárpótlás megállapítását tartotta indokoltnak. Figyelemmel arra is, hogy a felperes a szabadságra kerülése után visszaileszkedett a társadalomba, élettársi kapcsolata, továbbá apósánál lévő munkalehetősége változatlanul fennáll, valamint közfoglalkoztatás keretében is alkalmazták, elmondása szerint gyermekeivel való kapcsolata még szorosabbá vált, élettársa negyedik gyermeküket várja. A fogvatartás során elszenvedett sérelmek tehát a szabadulást követő életvitelben, munkahelyi elhelyezkedésben, családi kapcsolatban maradandó hátrányt nem jelentettek.

A leírtak következtében az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és a marasztalás összegét leszállította. A pernyertesség, pervesztesség arányának módosulása következtében a felperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét felemelte.

A fellebbezési eljárásban a felperes pervesztés lett, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperes javára perköltséget fizetni. Ennek összegét az ítélet tábla a Pp. 67. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg, a teljesítési határidőt a Pp. 217. §-ának (1) bekezdése szerint határozta meg.

A felperes a személyes költségmentesség kedvezményében részesült, az alperes személyes illetékmentes volt, ezért a le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Debrecen, 2011. november hó 18. napján

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál s.k. előadó bíró, Dr. Riczu András s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő